

## Bilag: Sammenskrivning af værdier i praksis med udviklingsmål

### God tone

- At være gode venner der taler ordentligt/pænt til hinanden.
- Vi er gode til at hjælpe hinanden med at tale høfligt.
- Der er god humor og en afslappet stemning.
- Oplever at alle vil hinanden det godt.
- Tonen på holdet er god – vi taler pænt til hinanden.
- Man snakker ordentligt til hinanden.
- Nogle gange bryder vi den gode tone for sjov.
- I gør så vi snakker ordentligt og ikke er grove overfor hinanden.
- Lærere og elever snakker pænt sammen.
- Snakker stille og roligt til hinanden og snakker ordentligt til hinanden, at man respekterer hinanden.
- Humoren er også en del af den gode tone.
- Lærerne har en god tone.
- Der bliver også brugt en god "værkstedshumor", som eleverne synes godt om.
- Der er altid plads til smil og sjov samtidig med en god tone og det er dejligt.

### Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)

- Ikke alle på skolen har en god tone.
- Nogle gange irettesættes elever lidt hårdt i tale.
- Hvis jeg ikke har fået nok søvn, er det svært at holde den gode tone eller ikke at råbe ad nogen.
- Stemmen kan godt blive hævet og så ved eleverne, at det er nu, de skal lytte godt efter.
- Nogle personaler er skrappe, men ikke sure.

### Forpligtende fællesskaber

- Respekt og hjælpsomhed overfor hinanden.
- Vi skal kunne samarbejde på trods af forskellighed og på trods af, at man måske ikke er bedste venner.
- At deltage i undervisningen og i fritiden.
- At have servicetjanser og overholde "sengetider", så man ikke forstyrrer hinanden.
- "Pligter i fællesskabet" – skriv hvis man ikke kan overholde en aftale.
- Morgensamling, servicetjans, fortælletime, undervisning.
- Gode til at holde øje med hinanden på holdet, hvis nogle ikke er til frokost eller lign.
- At vi skal komme til timerne.
- I tager tingene op, hvis der er problemer.
- I får os til at kommunikere.
- I kommer med et godt humør.
- Hjælper os med at løse problemer.
- At man hjælper hinanden, når man har tjanser, at man kommer til tiden.

- At alle arbejder med på, at man får et godt hold.
- De ansatte er gode til at hjælpe, – ture ud af huset m.m.
- Eget hold kan være mere trygt at være på.
- Vi er forpligtet til at hjælpe hinanden. Den store og den lille familie i huset og på valghold og branchehold.
- Man får et fællesskab på valgfag, tit samme interesser. Det kan være, at det er nogle man ikke snakker med til hverdag, så snakker man med nogle nye.
- Det store fællesskab, turdag, studietur.
- Alle skal være der på hver deres måde.
- At være sammen om at have det sjovt.
- At være fælles om at være stille.
- Man hjælper hinanden, at man sørger for ikke at holde nogen udenfor.
- At man er der for hinanden, at man ikke svigter hinanden.
- Vi er alle forskellige og man tager hensyn til hinanden.
- I huset hjælper vi hinanden med eks. at lave mad, rengøring, indkøb, fællesskab.
- Pantpenge køber noget i fællesskab, spis-sammen aftener.
- Fælles spisesammendag tirsdag hver 14.dag. Spille brætspil sammen.
- Fælles regler i huset. Gruppetjat; man meddeler, hvis man ikke kommer til aftensmad, handle, toget er forsinket.
- Hvis du går til noget sport, er du selv forpligtet på at holde det vedlige eller andet i fritiden.
- At spørge om andre vil være med.
- Når vi siger noget i timerne. At være med i undervisningen. At byde ind med noget.
- Stemmeret.
- Når vi laver mad eller handler ind.
- At vi ikke ryger i skoletiden.
- Der bliver hjulpet undervejs med at få samarbejdet til at fungere i de nye grupper.
- I får os til at være sammen med vennerne. I lærer os, at det er vigtigt at være social.
- I prøver at få en ud fra værelset, så man kan være sammen med de andre.
- I arrangerer aktiviteter med vennerne.
- Taler med mig så mit humør er godt til fællesskabet.
- Støtter mig i, at jeg kommer op om morgenen og deltager i fællesskabet.
- Får den rigtige hjælp, sådan at jeg kan klare opgaven i fællesskabet.

### **Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)**

- Serviceopgaver – rigtig mange kommer ikke til tiden – nogle kommer aldrig. Kom og aftal hvilke pligter man kan klare.
- Ønske om at kun servicefolk er i spisesalen – de andre forstyrrer.
- Nogle kommer ikke til tjans. Nogle glemmer det, andre gider ikke. Det er ikke ok.
- Det kan være svært at være i et fællesskab. Store grupper kan nogle gange være uoverskuelige for nogle.
- Mere støtte til at sige det – hvis nogle ikke passer deres tjanser.

## Ansvarlighed

- Hvis man kan se, at man er forhindret i at passe sin servicetjans, sørger man for at bytte med en anden.
- Vi skal passe på hinandens og skolens ting, hvis vi låner/bruger noget. Skolens faciliteter er frit tilgængelige, så længe vi tager ansvar. Sige det, hvis man har ødelagt noget.
- Hvis man påtager sig en opgave, skal man kunne regne med, at opgaven bliver løst.
- Rygerne har ansvar for ikke at lokke andre elever til at begynde.
- Ansvar for at hjælpe hinanden, hvis for eksempel man kommer til skade.
- Eleverne har ansvaret for at komme op om morgenen, møde til tiden og deltage i undervisningen.
- Ansvar for at betale for kost og logi.
- Ansvar for at passe på sit værelse.
- Godt – passer sengetider.
- Sige undskyld, hvis man har såret nogen.
- I giver os opgaver, som presser os til at tage ansvar.
- I gør tingene visuelt, så jeg bedre kan huske det og derved tage ansvar.
- I giver os selvstændige opgaver.
- At man tager ansvar for sine egne handlinger, at man hjælper hinanden med at huske, at man tager personligt - og fælles ansvar.
- At blive hørt og set, at man kommer til sine tjanser og at man melder fra – hvis man ikke kommer.
- At man dukker op til måltiderne.
- At man ikke larmer efter sengetid, at man tager hensyn generelt.
- At man vasker på sine vasketidspunkter.
- Tage ansvar for at man løser konflikter med hinanden.
- I hjælper os med at tage ansvar for selv at løse konflikter. Prøv selv, ellers står personalet lige bagved.
- At man passer sine ting, opfører sig ordentligt, holder den gode tone.
- Man kan tage ansvar for en anden person. Ex. hvis man skal passe en nevø.
- At være renlig, gå i bad.
- For at passe på sin familie, søskende, for sig selv.
- At man kan regne med, at man kan klare en opgave man får.
- At en person kan stole på, at man gør det man kan.
- Man kan også sige, at man ikke kan klare det. At man kan sige til eller fra på en opgave. Gælder både mange store ting til helt små.
- Du kan have ansvar for dine egne holdninger, selvom man kan være uenige, og hvordan man udtrykker sine holdninger.
- Tillid.
- At have medansvar for at andre får en god dag. Holde folks humør oppe, når de er nede.
- Rengøring, at du holder dit værelse og dig selv ren.
- At vi vedligeholder og passer på skolen. Når der kommer nye elever, at det ser godt ud.
- At man har rutiner og strukturer, så man ved, hvad man skal og gør det, som man bliver bedt om.
- Ansvar for at købe ind til holdet, rengøring.
- Offentlig transport, at man selv kommer frem og tilbage til skolen, og hvordan man opfører sig dér.
- At lære hvad det koster at skulle flytte hjemmefra.
- Ugeregnskabet for huset.
- Stor ansvarlighed når beskeder/overordnede informationer skal ud til hele skolen.

- Siger hvad vi skal, og står altid ved det.
- At vi tager ansvar for vores udtalelser, handlinger og aftaler? Gør vi det vi siger?
- Personalet holder, hvad de lover.
- At jeg selv kan holde værelset rent.
- At jeg tager ansvar for mine egne handlinger.
- Hjælper mig med, at jeg tør at sige min mening.
- Hjælper mig med at mærke, at jeg ikke kan mere og sige, at jeg har brug for en pause.

### **Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)**

- Det er ufedt at stikke hinanden. Det er bedre at snakke med den, der har gjort det.
- At lærerne bliver bedre til fælles kommunikation, at lærerne siger det samme. Mere ensrettet, fast rutine (eks. mandag efter en ferie spiser vi i spisesalen).
- Personalet kan godt glemme, men så skal de bare have en lille reminder.

## **Indholdsrigt voksenliv**

- Hobby, interesse, fællesskab med andre, venner. Skolen etablerer aften/fritidsaktiviteter.
- Der afholdes fester og biograf.
- Vi er altid omgivet af andre mennesker på skolen, man lærer derfor at snakke med andre og være social.
- Vi spiser ved samme bord og øver os på at være sociale.
- Økonomi – madlavning – tøjvask – venskaber – rengøring. Vi har pligter på værelset hver dag.
- Aftaler med kammerater – slappe af.
- Fortælletime, den var faktisk rigtig god.
- Økonomi/budget, betaler regninger.
- Vi kan game, slappe af, tage i byen, være sammen med venner.
- Vi kan låne hallen.
- I sørger for, at vi kan komme i praktik, så vi bliver klogere på, hvad vi gerne vil.
- I lærer os at gøre rent og handle ind og lave mad, så vi har mulighed for at kunne bo selv engang.
- I får os til at tro på, at det godt kan lade sig gøre.
- Man har fået nogle gode ting med sig ind i sit voksenliv, og at livet giver mening.
- Flytter hjemmefra, tager ansvar for sit eget liv, vasker tøj, handler, laver mad.
- Man forstår og lærer en masse ting, og at man ikke bare kan gå i seng kl.3 og stå op og være klar til næste dag.
- Mere indflydelse. Der kræves mere af en´.
- Valgfag, man kan selv være med til at vælge, hvad man vil. Prøve forskellige aktiviteter af.
- Jeg har lært at sy. Jeg bruger meget fritid på det. Jeg kan selv nu og har også lært noget videre til andre.
- Vi lærer at bo i en lejlighed.
- At man har familie.
- At man tager ansvar for, at man betaler regninger, tjekker e-Boks og møder op til møder.
- Noget om hygiejne.
- At vi lærer, at vi skal spare penge op i stedet for at bruge alle pengene i starten af måneden, så man har til udgifter, man ikke regner med.
- At man er ude i byen med vennerne og ikke kommer op at slås.
- Mad, at vi lærer at betale for ting, f.eks. at gå på skolen.

- At man tager ansvar og begynder at blive voksen.
- Man skal ikke miste sit indre barn.
- Man møder og skal være sammen med andre mennesker, både i forhold til ens interesser eller arbejde.
- Vi lærer mange vigtige ting på skolen.
- Gode fortælle timer.
- Vi har en skole, der hjælper på vej mod et godt voksenliv.
- Taler med mig om at have et socialt liv og have venner.
- Stå op om morgenen.
- Støtte til at få de pauser jeg har brug for.

## Almen oplysning

- Oplysningerne bliver givet på en god måde. Undervisningen går langsomt, og det repeteres mange gange.
- De voksne ser ikke ned på eleverne. God undervisningsdifferentiering.
- Eleverne er glade for at blive oplyst.
- Vi ser nyheder omkring klima og politik.
- I underviser i økonomi og budgetter og andre emner.
- Vi gik ned og brevstemte i undervisningen, da der var valg.
- Vi har morgensamling, fortælle time og kulturaftener.
- Det er almindelige oplysninger, man får oplyst igennem dagen eller igennem flere dage – eller et år.
- Når man f.eks. får at vide – at man skal til et møde.
- Oplysninger fra personalet generelt som f.eks. oplysninger om Mortensaften – lejrskole osv., oplysninger om ændringer, oplysninger om Corona, fnat, børneorm m.m., oplysninger om valg (partiprogrammer),
- Lære hvordan man stemmer til et valg, nyheder, når nogle melder fra til aftensmaden, fritidsaktiviteter og det er vigtigt at få oplysninger i god tid.
- Basisviden for alle om samfundet og verden.
- Om onsdagen på vores Linjedag, i valgfag får man meget almen oplysning.
- Skjult, lægger ikke mærke til, at det er almen oplysning, det bliver bare listet ind.
- Til morgensamling og når vi ser nyhederne.
- Kulturaftner, kan godt lide kulturoplevelser, mødes med gamle elever, et andet fællesskab.
- Viden om alting.
- Opstarten af skoleåret nede i huset, vigtigt at vide om hinanden og hvordan vi har det.
- Når vi er i huset og ude i verden.
- Læren om mad (kostvaner).
- Lærer om almen viden i valgfag, gennem idræt, praktikker, fortælle time, ultranytt ved morgensamling og ved linjefag.

### **Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)**

- De forstår ikke helt konceptet.
- Kulturaften: Vil gerne have tid til at tale om oplevelsen bagefter, så vi ikke bare skal i seng. Måske lidt længere oppe efter kulturaften. Det er for lang tid at sidde i to timer. Evt. møde lidt senere til morgensamling dagen efter.
- Fortælle timer (man lærer noget, men det kunne godt ligge først på dagen, så vi bedre kan være klar og følge med).
- Vi vil gerne have flere fælles oplevelser, juletur, biograf.

## Gode vaner

- Lærerne kommer med forslag til, hvilke gode vaner man kan have og hvordan man kan forbedre sig.
- Gå i seng til tiden, ikke vende sin døgnrytme. Lærerne støtter op om at gå på værelset om aftenen og komme op om morgenen.
- Dagligt arbejde med værelsesrengøring, gør det til en vane at holde sit værelse pænt og rent.
- Godt at komme i bad tre gange om ugen.
- Rutiner, rutiner, rutiner. Det er godt, når man har dårlig hukommelse.
- I laver skilte til hvornår vi skal børste tænder eller gå i bad.
- Når vi skal skifte sengetøj i lige uger.
- I "klar til dagen" skal vi følge et rengøringsskema.
- Godt at stå op på det samme tidspunkt - hver dag, rutiner, struktur, en bestemt vaskedag, prøver at gøre det til en vane at tænke positivt fra morgenen, at rydde op, at gå i bad, at børste sine tænder to gange om dagen, at have respekt for hinanden, at gå til noget i sin fritid, at få skiftet tøj hver dag, generelt gode vaner omkring mad og motion.
- På 1. år lærer man gode vaner med at gøre rent. Det fortsætter, når vi kommer ud i husene. Vi kan bruge det, når vi flytter hjemmefra.
- Dagligdagen er struktureret og der er planer for tingene. Det giver os nogle gode vaner i hverdagen.
- Man står op samme tid hver dag, jeg prøver det også i weekenderne, så man ikke sover hele dagen.
- Man har noget at stå op til hver dag.
- Møde til det man skal, praktik eller skolegang.
- Der ligger rigtig mange gode vaner i alt det vi gør her.
- I er med til at skabe de gode vaner.
- Ledelsen viser de gode vaner og eksempler.

## Succesoplevelser

- Hvis man er i tvivl om noget, viser lærerne hvordan man gør, så man lærer at gøre det selv.
- Der er pauser i hverdagen, så der er overskud til at deltage. Det højner chancen for at opleve succes.
- De udfordringer lærerne præsenterer eleverne for, er ikke for svære.
- Lærerne bliver glade og giver ros/anerkendelse, når eleverne lykkes med ting der er svære for dem, også selvom det er små ting.
- Det kan være svært at snakke om svære ting, men lærerne hjælper med at gøre det alligevel. Så føler man sig sejere end man troede man var.
- Fedt at lykkes med ting der er svære.
- Succesoplevelser giver fornemmelsen af, at man dur til noget. Det er vigtigt for at vokse som menneske.
- At vi arbejder på at opfylde nogle mål i år for at kunne se om vi udvikler os.
- At I giver os ansvar, så vi kan prøve at gøre det selv.
- Når man klarer noget, man ikke troede man kunne klare.
- Når man bliver bedre til noget generelt, når man lærer noget nyt, når man får ros.
- Hele opholdet her, er en succesoplevelse. Man får en uddannelse. Man har gjort noget færdigt.
- I giver os succesoplevelser. I giver os noget at lave, det har for mig i 3 år været en succes oplevelse.
- At gå skolen har for mig været en succesoplevelse, det er den første skole jeg har kaldt mit hjem. Jeg har mødt dejlige mennesker, fået mere selvtillid og selvværd og mange dejlige minder.

- Alle tre år har været specielle, hvis jeg skal tænke på dem hver især, har det første år og dem jeg er sammen med i år, så er det en succes.
- Ledelsen står for det overordnede (rammesætningen) for mange succesoplevelser.

### **Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)**

- Succesoplevelsesordet er svært at forstå og forholde sig til.
- Der er forskel på, hvem der stiller krav og I kender vores grænser.

## Tryghed

- Lærerne lytter til eleverne og reagerer på det der bliver sagt. Man bliver hørt og der handles og følges op på evt. mistrivsel.
- Lærerne er rummelige og gode til at håndtere og forstå elevernes udfordringer.
- Der er altid en lærer der gerne vil hjælpe, hvis man er i tvivl om noget.
- Man lærer noget mere om sig selv, ved at være her. Det giver også tryghed. Og man kan altid gå til en voksen.
- Når I snakker med mig, føler jeg mig tryk fordi jeg føler, at jeg bliver lyttet til.
- At vi ved hvad vi skal.
- Når I giver et klem.
- At der hele tiden er nogen i huset på skolen. Jeg kan godt lide, at folk er omkring mig, at man kan få fat i naboerne i huset eller lærere på skolen.
- Man lærer, at man er god nok, som man er, bedre selvsikkerhed og tør og er tryk ved mere.
- I lærere skaber tryghed, I fortæller os ting og hvis vi fortæller jer noget der, ikke kommer videre, så kan vi føle os trykke.
- Når jeg spørger nogen om de kan holde det de lover, så mener jeg det dybt seriøst, for at jeg kan føle mig tryk og det betyder meget for mig. Jeg kan regne med dem, når jeg har behov for det.
- Loyalitet – At man er der for andre. Du skaber at bånd til andre og det skaber tryghed, man stoler på hinanden.
- Venner giver en tryghed.
- Jeg har oplevet bedre og bedre tryghed.
- Tryghed eksisterer 100% på Bøgevang.

### **Opmærksomhedspunkter: (udsagn fra elever)**

- Nogle elever tør man ikke bede om at lade være med at gøre noget.
- Bange for at nogle vil gøre en ondt – slå.
- Følelsen af at der ikke bliver gjort noget, når der er et problem.
- Det kan være mange ting, det er et stort tungt ord.
- Som 1. års elev kan eleverne af og til føle sig mindre trykke.